

v torek, četrtak in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vsa leta 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — . . .
za četrt leta 2 . . . 60 . . .
Vredništvo in opravištv
je na stolnem trgu (Dom-
plat) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za vsak tisk plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Kopirski se na vradajo-
topisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 139.

V Mariboru 27. novembra 1869.

Tečaj II.

Iz Skrbine na Krasu, 19. nov. [Izv. dop.]
Vsakemu narodu naj dá vlada kar mu gre. Mi zahtevamo, da se nam ohrani in goji naš jezik, da se mu pripusté vse tiste pravice, ktere uživajo drugi jeziki v Avstriji; mi zahtevamo, da se nam popolnoma in neokrateno dovolé vse narodne pravice, in to smemo zahtevati, ker plačujemo enake davke v denarji in krvi, kakor vsi drugi narodi, ker ječimo pod enakimi težkimi bremenii, kakor Nemci in Italijani, kterim se dozda prednost daja v uradnijah in šolah. Mi hočemo sami gospodarji biti v naši deželi, in nepotrebujemo tujih oskrbnikov. Da pa to dosežemo — moramo biti Slovenci združeni v eno pokrajino z enim deželnim zborom in z enim deželnim namestništvom. Le potem se moremo kot narod čvrsto razviti in do višestopinje v omiki in sploh v duševnim in materialnem blagostanji dospeti. Po Sloveniji tedaj hrepenimo, in trdno se držimo naših dotičnih taborskih sklepov. V deželnem zboru sta ljudske sklepe krepko in močato zastopala izvrstna naša poslanca gg. dr. Tonkli in dr. Žigon. Ona sta edina svojo dolžnost spolnila; kajti to je prva dolžnost vsacega poslanca, da izpolni želje in zahteve zastopanega ljudstva.

Hvaležno zastopstvo skrbinske občine tedaj navdušeno nazdravlja dež. poslancema dr. Tonkli-ju in dr. Žigon-u. Živela in Nazdravje!

Živela Slovenija!
Jože Pipan, župan. Anton Lozei, Anton Makovic, podžupana. Janez Bunc, Janko Mihol, Jože Dogulin, Jernej Pipan, Janez Bunc, Jože Batista, Andrej Bunc, odborniki.

Srbija in Rusija.

Da naša vlada noče in ne more razumevati želj in potreb v državi bivajočih narodov, ni sicer znamenje njene državniške sposobnosti, vendar se dade razlagati. Kdor je kakor Giskra in Herbst 20 let in več živel v neprestrani borbi nemštva proti slovanstvu in je v tej borbi opravljal celó poslavitelja in osnovalca, ne more starega enostranskega in v strastih dozorelega ter osivelega človeka tako lahko sleči, kakor kača o spomladanskem toplem vremenu sezuje med skalovjem svojo nerabljivo kožo — a vendar prelevljena še ostane kača. Prelevili so se res naši ministri, oblekli so se v rudeče plašče s zlatimi čopki, nekdanji demokrati so si dali okoli vrata obesiti svetle križice, vpeljali so na dvoru polno brado, a ostali so, kar so bili: zastopniki ene in sicer majhne stranke, in kot c. k. ministri so nadaljevali, kar so proti slovanstvu počenjali kot c. k. profesorji, odvetniki in c. k. ljudski zastopniki. V tem smislu so svoja posla sprejeli, v tem smislu so jih pozdravljali Nemci, in ker smo Slovani od početka vse to vedeli, znali smo tudi, kaj imamo od njih pričakovati. Tudi se nismo motili in gg. ministri so v tem obziru raje kaj več storili, kakor premalo.

Ali kar je mogoče v Avstriji, ponajveč ni mogoče po drugih državah in če je vendar le mogoče, ne dá se tako lahko razlagati in razumevati, kakor

pri nas, kjer je nesrečna, neavstrijska politika in diplomacija v teku stoletij stvarila težavno državno skupino, kteri bi dandenes najbolje pristovalo geslo: quot capita, tot sensus, kolikor glav — toliko misli!

Najmanj pa se dá razlagati in zagovarjati, ako vlada v Srbiji noče razumevati naroda, njegovih potreb, njegove preteklosti, sedajnosti in prihodnosti in če hoče tudi v tej toliko skušeni državici vpeljati vladno šablono, ktera je po drugih državah, v kterih je bila kolikor toliko vsaj domača ali vdomačena, napravila, tako sijajne fiaske. In vendar je temu tako: srbska vlada in srbski narod nista eno in isto. Pokazalo se je to od nesrečne smrti ranjcega knjeza že često, menda še čeeče se je zakrilo slov. svetu. Pokazalo se je zdaj v novič, a ne pokrilo. Beligraski metropolit je bil nedavno v Peterburgu izrekel pomenljive besede: „Rusija je naše upanje, naša slava, naša moč“. Srbska vlada, ki prav dobro posnema zapadnoevropski aparat vladnih demontijev, oporekla je tudi ta metropolitov izrek in dala po svetu oglasiti, da je prvi srbski duhovnik deželo, narod in vlado srbsko nepotrebno kompromitiral pred svetom. A kakor ima laž povsod kratke noge, tako tudi na Srbskem. Komaj je srbska vlada ali eden njenih žurnalističnih olupševalcev v praški „corresp. slave“ rusko državo pahnil od srbskega naroda, hitro se je oglasil zvedenec v „Politiki“ in naravnost priznal ne le simpatije srbskega naroda do ruskega, ampak tudi jasno načrtal sedanjo srbsko vlado v podobah, kterim bi si bila ona lahko ognila, ko bi ne bila tako hitela po evropskih dvorih zanikati duševno in moralnično zvezo med Rusom in Srbom.

Res je morebiti, pripoveduje omenjeni zvedenec — da ima sedanja srbska vlada malo ali nobenih simpatij za Rusijo in ni dvojiti, da se je ta vlada kujala nad beligraskim metropolitom, ki si je kot odposlanec te vlade drznil v Peterburgu govoriti o sočutji za Rusijo, akoravno je vedel, da vlada v Belemgradu ne priznava teh simpatij. Vendar je treba pri tem opomniti, da mnenje in nazori sedanje srbske vlade nikakor niso mnenja in nazori srbskega naroda. Sedanja srbska vlada je namreč za srbski narod nekakovo prisilno stanje, v katero je narod zabredel ne vedé kdaj in kako in iz kterega se ne bo tako lahko osvobodil, ako ne nastopijo dogodki velike važnosti in velikega obsežja. Sedanja srbska vlada nikakor ni izraz srbskega narodnega življenja ali srbske narodne zavesti, s kratka rečeno: ona ni narodna vlada, ona ni vlada, ktero bi podpirali srbskemu narodu lastni in med njim živeči nazori, še manj pa, da bi ona izvrševala te narodne ideje.

Čisto po pravici bi se smela imenovati srbska vlada protinarodna. Kajti ona se nikakor ne prizadeva podpirati narodno politiko srbsko, ki je izražena v kratkih besedah: Propad turške vlade v Evropi, ampak ona še na vse moči to politiko ovira in spodkopuje. Sedanja srbska vlada je vedno pokorni sluga vseh turskih prijateljev in od tod izvira oni strah, ki se je lotil, ko je bil izrekel metropolit svoje in narodove simpatije za Rusijo. V očeh sedanje srbske vlade so simpatije za Rusijo veliko izdajstvo proti vsem podpornikom turškega gospodarstva v Evropi.

Listek.

Balkanski poluotok.

(Zemljepisne in najnovejše zgodovinske črtice o balkanskem ali grško-turškem poluotoku, spisal M. Mihaeljev.)
(Dalje)

Za krest častni, kiem se krati.
Za krest častni i slobodu zlatnu.
Iv. Mažuranić.

Grška uporna vojna 1821—1827 VII.

Leta 1825 je prišel strahovit sovražnik na Grško. Sultan je spoznal, da ne bo mogel sam Grkom nadvladati, torej je naprosil egiptovskega paše Mehemed Ala vojski konec storiti, in mu podelil zato v nagrado otok Kreto in Peloponez kot pašalike. Mehemed Ali, rojen v Kavali v Makedoniji 1769, je prišel kot prost vojak 1799 v Egipt, kjer se je s svojo hrabrostjo, zvijačo in novci polagoma do paševega dostojanstva povzdignil. Francozka vojna v Egiptu, ktere je on sam priča bil, je pokazala njegovi bistroumnosti, kako daleč europska taktika in vojaško vodstvo turško prekосуje, ter s pomočjo Francozov in Lahov je sestavil iz Turkov, Felov (Fellahs), Berberov in zalmarcov redno vojsko, s katero je Mameluke premagal, ostale je pozneje s hlinjeno prijaznostjo v svojo palačo v Kairo povabil, ter jih je v dvoru kot neoborožene in neprirpaljene po Arbanosih vse zavratno postreljati dal, kar so Arbanasi tudi na tanjko do poslednjega moža dovršili. To je bil strašen prizor! S svojo vojsko si je osvojil Egipt do Senaara, pregnal 1818 vojaško sekto Mehabitov iz sv. krajev Meke in Medine, pri kateri priliki si je njegov sin in višji poveljnik Ibrahim paša pri vseh Mozleminih veliko slavo pridobil. Ibrahim je vodil kot viši poveljnik tudi vojno v Grško. Že v poletji 1824 je odjadralo egiptovsko brodogve imajoče na svojih ladjah vojsko za kopno (landtruppen), ter akoravno jim je grško pod Miaulisom mnogo škode napravilo, vendar ni moglo Ibrahima preprečiti, da bi ne bil stopil v sudskem (Suda)

pristanu na otoku Kreti na subo. Hitro premaga nevredjena krdela kretiških Grkov, in zažene Sfakijote v njih gore.

Ko si je bil podvrgel več del Krete podal se je s svojo vojsko zopet na ladije, s kterimi je prilental 22. febr. 1825 v Koron in Modon v Peloponezu. Nemudoma obsede Navarin, vzame na juriš zunajne trdnjave, razbije 19. aprila grške pomočne čete ter vzame 18. maja trdnjavo s pogodbeno predajo (kapitulacion). Grška vlada postavi na željo vseh grških krdél že omenjenega in v Hydri zatvorenega Kolokotrona za vrhovnega poveljnika, pa tudi tega potolče Ibrahim ter še v tistem letu pade cel Peloponez, izvemši obe Napoli (Nauplije). Akrokorint in majnotske gore, v oblasti Egiptčana. V ravno istem času pridere Rešid paša pred trdnjavo Missolunghi, pa njegovo topništvo ni moglo nič proti nasipom te druge suljotske domovine opraviti, kteri so tudi vse njegove navale krvavo odbili, nasproti pa ga niso mogli grški kapetani prisiliti, da bi oblego od morske strani opustil. Še v decembru pride tudi Ibrahim paša sam pred Missolunghi, ter začne trdnjavo na evropski način oblegati. Grška pomorska sila je bila v tem času ravno tako slabo vredjena, kakor vojska na kopnem. Mesto da bi turško brodogve, ktero je Misolunghi od morske strani zasedalo, napadli, so lovili otočki Grki kot morskí gusarji (razbojniki) ladije ter so tako lavantinsko trgovino ovirali. S silnim trudom spravi Miaulis 24 brigov ter njegovi urnosti je šlo po sreči, Missolunghi zopet za nekoliko tednov s hrano in streljivom preskrbeti, na to vzame Ibrahim obe otočki trdnjavi Wasiladi in Anatolika, kteri ste Missolunghi od morske strani štítili; zaradi tega je Miaulu druga poskušnja trdnjavo s hrano in streljivom preskrbeti popolnoma spodletela. Suljoti vidé, da morajo gotovo od glada umréti, odločijo zaradi tega Turke iz trdnjave napasti, ter si z orožjem v roki pot v bližnje gore odpreti. To se je godilo po noči 22. aprila; prva 3000 mož močna četa, imajoča žene in otroke v svoji sredi, si je dovolj srečno pot predrta, ter je tudi v hribe dospela, ki so jih gotove smrti rešili, druga pa, ker je na njo težka baterija streljala, ni bila tako srečna, hlabro se boreče može so v boji posekali, v trdnjavo ostali ranjenci, starčki in duhovni so podkope zažgavši s Turki, ko so v njo prilomastili, v zrak zleteli, okoli 4000 žen in otrok so na turških trgih v robstvo predali; mnogo tisoč

Vse drugače pa je s srbskim narodom. Srbskemu narodu je „beli car“, t. j. ruski cesar najviši pokrovitelj njegove narodnosti in njegove vere in to mišljenje in spoštovanje do ruskega cesarja je med srbskim narodom tako ukoreninjeno, da ga vse prizadevanje in sebična politika sedanje vlade med narodom nikdar in nikakor ne bo omajala. To srbski vladarji tudi vedo, torej so metropolitove besede tudi samo pred zunanjim svetom oporekli in preklicali, a nikdar jim ne bo prišlo na misel pred srbskim kmetom grajati beligradskega metropolita ali doma preklicavati njegove besede: „Rusija je naše upanje, naša slava, naša moč!“

Dalmatinski upor.

Uradna sporočila iz Dalmacije so bila zadnje čase čisto prenehala, tako da je dunajski „Tgbl.“ tožil: „Ko bi se tudi ne bilo nič novega prigodilo, naj bi bili vsaj ti dve besedi telegrafirali: „Nič novega.“ Med tem se je po privatnej poti zvedelo, da so bile vojne čete na višinah pri Hanu tepene. Natančneje poročil tudi o tej hibi še ni.*) Tržaški telegrami pa nazznanjajo, da je pri defiljeu pri Hanu več nego 100 mrtvih in ranjenih. Bolj in bolj je razvidno postalo, da se v Dalmaciji zastoj preliva državljanska kri, in da je tudi v primeri cesarska vojska v veliki zgubi memo upornikov. Kdor je imel še kaj upanja, tega je moral popolnoma iztrezovati zadnji res klasični telegram, katerega je prinesla uradna „Wien. Zeitg.“ Iz Rize se je namreč telegrafiralo 23. nov.: „Upornikov ni več videti, odkar so jih vojaki v zapadno hribovje nazaj potisnili. Dva dni že dežuje. Vojna krdela so torej bivoake zapustila in so se umaknila v stanišča (cantonnements) ob morskem obrežju.“ Ko bi ne bila stvar tako resna, bil bi ta telegram neizmerno smešen. A držimo se resne strani. Telegram je na vse strani osupnil. Kdor je opazoval vlado, njeno ravnanje proti upornikom in uradna sporočila, skoraj je bil zapeljan, da bi bil v nekaterih dneih že pričakoval telegrama: „Zadnji Morlak je ravnokar izdihnil svojo uporno dušo.“ Znano je, da je hotel cesar vračaje se od sveškega kanala, pomuditi se v Kotori. Ministerstvo mu je to odsvetovalo, češ da bi cesar moral deliti nekoliko milosti, ko bi prišel v deželo, kjer vlada izjemno stanje — da pa pomiloščevanje ni še na vremenu. Po vladnem svetu je bilo gotovo soditi, da ima ona toliko moči, da bo uporne kraje brez milosti, s strogostjo in železno pestjo pripognila pod državno autoriteto.

Nedavno smo na dalje brali po časnikih pogoje, ktere so uporniki stavili in pod kterimi bi se bili zopet državni oblasti podvrgli. Vladni zastopnik pogojev ni sprejel, in svet je smel potem soditi, da bo vlada vedela brezpogojno doseči, kjer zametuje pametne pogoje. Poleg vsega tega je bila angažirana čast države in cesarske armade. Ker se s prvo ne postopa vselej posebno delikatno, obetali smo si, da se bo vsaj zadnja branila z vsemi pripomočki. Ravno mi smo si smeli to obetati. Državno vojno ministerstvo je pooblastilo drž. pravdnika celjskega s posebnim pismom, da naj nas toži, češ da smo žalili čast c. k. armade, ker smo sebe in narod branili proti napadam vojaške oholosti. Vemo sicer, da je laže preganjati slovenskega žurnalista, kakor pa podvreči si hrabrega Morlaka, o katerem je te dni eden dunajskih listov pisal: Predno se Morlak podvrže novi brambovski postavi, poprej raje trikrat umrje. A mislili smo, da bo vojno ministerstvo vojaško čast tam rešilo, kjer jè je treba, zlasti ono ministerstvo, ktero vsled nove inteligence in polnih brad v armadi menda tudi vé, da je rimski vojvoda Apij Klavdij sveto kuretino, ki pred vojske ni hotela vode piti, v vodo po-

*) Med tem so prišla, glej „Politični razgled.“

Vredn.

odrezanih, osoljenih in v vreče naloženih ušes je poslal Ibrahim kot zmagovalna znamenja v Carigrad.

Potem se vrne Ibrahim v Morejo, Kapudan paša v Carigrad, Rešid paša pa pridere z Omer Vrivnom v Attiko, ter oblega od 17. avgusta Akropolijo, od ktere osode je bila tudi osoda srednje grške odvisna. Njeni poveljnik Guras je padel, že jej je pomanjkovalo streljiva, ko filhelen Fabvier*) po sreči izide, da je po noči s 400 možmi, kterih je sleherni 10 funtov smodnika seboj nosil, in trdnjavo pridrl. Grška vlada, ktero niso v tej največi stiski niti kapetani niti prvaki vbogali, ktera ni mogla preprečiti, da bi narodna skupščina v dveh zbornicah in posebej ne zborovala, pribeži v svoji sili h tujcem; ona je naimenovala Angleža Kochrana, ki se je s svojo predrzno taktiko proti Francozom in Španjcem proslavil, za višjega poveljnika, družega Angleža Churcha, kteri je vodil en v angleški službi iz Grkov sestavljen polk; in ta dva sta vsaj toliko učinila, da se je razdvojena skupščina zopet združila, in je potem grofa Kapo d' Istria za predsednika Grške zvolila. Med tem je za hrbtom turške obsedne vojske hrabri kapetan Kairaskaki dobro napredoval, in temu se tudi po sreči izide 12000 mož proti Rešid paši zakupiti (concentriren). Grško brodogje je primoralo h koncu aprila 1827 nek arbanski bataljon, ki je že samostan sv. Spiridiona v Pireju posedel, da se je vdal proti prostemu odhodu, grške čete pa so ga na kopnem na kose razsekale. 4. maja je padel Karaiskaki v neki neznatni borbi, ter tako so prišli Grki ob moža, ki je vedel grške palikare voditi. 6. maja je 3000 mož jako desno grško krilo izkrcavši se (iz ladij na breg stopivši) šlo po ravnem, ter ne imevši niti topov niti bodal, je turško konjištvo večidel poseče; ravno taka osoda je zadela potem 250 jetnikov. Akropolija, ktera se ni imela nobene pomoči, nobene rešitve več nadejati, se vda 5. junija, po posredovanju angleških in francoskih vojaških ladij, vdajni pogoji so bili zarad tega dovolj milostivi, posadka je smela z orožjem prosto oditi ter se je podala na ladijah v Naupulijo in na otoke, kteri so z Majno, argolskim polotokom, obemi Napoli, Akrokorintom in arkadskim samostanom Megaspoleonom še Grkom ostali.

(Dalje prih.)

*) Fabrier je bil neki hrabri polkovnik za Napoléona I. in vrl svobodoljub.

metal reki: bom videl, ali bodete pili ali ne! Da je Apij vojsko potem zgubil, naj bi g. ministra ne bilo motilo, prvič naša armada ni sveta kuretina in drugič ni imel Klavdij take inteligence v armadi, kakor jo ima naš vojni minister. Po vsem tem smo mislili, da pojde naša armada, če tudi ne v vodo, a vsaj v ogenj, zdaj pa moramo brati: „Krdela so bivoake zapustila in so se v štanišča ob morskem pobežju umaknila.“ Kaj pa da izgovorov za ta očitni beg ne bo manjkalo in zdaj nas že pitajo ž njimi. Ali vsi so puhli, kakor marsikaj — na Danskem. „V zimskem vremenu ni mogoče manevrirati“ — pravijo. Če vojno ministerstvo svojega koledarja ni založilo, kakor nekdanj vlaški zemljevid, moralo je vedeti, da po jeseni vselej nastopi zima. Zimski izgovor nas torej ne more ogreti. Isto tako je z izgovorom, da je zarad gorskega površja težko bojevati se in da domači uporniki svoje kraje bolje poznajo, kakor naš generalstab. Dalmacija je že od nekdanj taka, in če naše vojno ministerstvo tega še ni vedelo, naj bi bilo pozvedalo pri pruskem vojnem ministerstvu, kjer so tudi leta 1866 Česko bolje poznali, kakor naši voditelji. Če pa so deželo in prebivalce na Dunaji poznali, pa mislili, da bodo uporniki na odprtem bojišču svoje hrbte nastavliali armadi, ki jih je na številu presegala in je bila vse drugače s strelivom in orožjem preskrbljena, potem so pač na Dunaji grešili nad morlaško pametjo ali pa — nad svojo!

Naši vojaki so torej ob morskem obrežju v gorkih stanovanjih, uporniki pa tam, kjer so bili druge zime, samo da marsikterega možaka, marsiktere žene ni več med njimi, samo da uporniki druge zime niso mislili na — maščevanje. Tako bo ostalo tudi celo zimo, armada bo mirovala, kajti ovire, ktere je imela zdaj, ostale jej bodo vso zimo. Da bi pa uporni okraj obstopili ali cernirali, na to ni misliti vsej turški zvezi in pomoči kljubu, kajti uporniki imajo zanesljivo zaslombo na Črnogori, ktero visokonosata politika avstrijska bolj in bolj upornim v naročje goni. — Če je finančno ministerstvo za dalmatinsko kampanjo že dozdaj izdalo pet milijonov, izdade jih do spomladi gotovo še pet, kajti življenje je neizmerno drago, ker se mora vsa hrana od daleč privvažati. K stroškom za privvaževanje pristopajo še stroški za nekrbnost, vsled ktere se je n. p. ondan 3000 kosov provijanta na ladiji pokvarilo. Če sem pa tje zgori kak magacin ali se kaka druga zaloga po zraku razkadi, postali bodo stroški še večji, pa zakaj ne bi! Saj imamo, in: „Kdor ima dovolj masla, maže ga po steni“ — pravi narodni prigovor.

In kaj smo dosegli? Res skušali smo z vso avtoriteto podpirati brezglavno politiko enega okrajnega „glavarja“ in njegovih visokih pokrovateljev, a podprli jo nismo. Zato pa se je mnogo vasi požgalo, mnogo razrušilo, vinogradi in oljkovi vrti so za 10—20 let pokončani, na tisoče ljudi se je preselilo v boljšo večnost, nekteri so to pot nastopili celo na vislicah — in simpatije kotorskega okraja za Avstrijo so za vselej uničene.

Da je vsega tega kriva vladna politika, to brez razločka priznavajo vsi časniki. Ravno ti časniki so nam pravili, da je ministerska odgovornost edino poroštvo ustavnemu življenju. Postavo o ministerski odgovornosti imamo lepo paragrafirano in registrirano. Radovedni smo, ali bo tudi ta postava ostala samo na papirji, ali pa bodo imeli naši časniki in poslanci poguma dovolj na obtožno klopčico postaviti ono politiko in one politikarje, ki so itd.

Nemški jezik in naše šole.

Ljubljanski „Tagblatt“ prinaša našo tožbo, da nemško državno pravdnništvo v Celji niti nemški ne zna, pa pristavi opombo naj se torej poganjamo še mi za temeljito učenje nemškega jezika v ljudskih in srednjih šolah, „da se konec stori tacim jezikovim pošastim“, kakor so nam jih iz Celja poslali. Mi nimamo čisto nič zoper to, da „Tagblatt“ s to opombo celjsko državno pravdnništvo pošilja na klopi, kjer dečaki srednjih ali celo ljudskih šol nad gramatiko ali suho „Messiado“ svoj duh ubijajo. Ako pa denes povemo, kje in kako naj se nemščina pri nas temeljito uči, vé tudi ljubeznjivi patron v ljubljanski blatni vasi, ki kaže radostno veselje, ako Nemci in drugi kanibalično po Slovanih bijejo, da storimo to le zarad vedno po njem ponavljanih in po družih med nevedne Slovence trošenih laži, da národna stranka hoče s kitajskim zidom zapreti pot nemščini v našo slovensko domovino. In ravno tem, posebno po štajerskem Slovenskem vedno ponavljanim lažem nasproti je treba, ka tudi mi ponavljamo: Mi smo za temeljito učenje nemškega jezika v srednjih šolah, na ljudskih šolah pa je učenje tujega jezika (kakor je „Tagespost“ rekla) pedagogična surovost. Razloček med nami in med Nemškutarji je le-ta, da mi hočemo v slovenskih srednjih šolah temeljiti uk tudi nemščine, oni pa bi radi v nemških srednjih šolah našemu le be-raško nezadostno mestice oddelili, da ga s časom popolnoma izrijejo. Nemščini pa naj se bode na naših slovenskih šolah toliko ur odločilo, da bode njeno temeljito naučenje mogoče in verjetno.

„Jezikove pošasti“ celjskega državnega pravdnništva so rezultati dozdandje šolske sisteme, tiste, ktero ravno Nemškutarji in „Tagbl.“ hoté ohraniti za vselej. In pač dobro vemo, da celjsko državno pravdnništvo ni posamezen izgled, da Slovenec po dokončanih šolah nobenega jezika ne zna. Tacih izgledov je pri nas povsod dovolj in sicer iz prav naravnih razlogov. Slovenski dečak je v šolo prišel; pa namestu da bi se mu tu mišljenje razvijalo, namestu da bi se mu duševni pogled odpiral, moril se mu je duh z dvojnim delom možgán: ker si je moral prvič čisto nov tuj pripomoček za duševno razvijanje — jezik, drugič pa o b e n e m s tem pripomočkom predmete uka prisvojati. To je bil barbarizem, in to je krivo, da duševno tako bogato obdarovan ni imel in nima tacih kapacitet, kakor bi jih lahko imel, in da skoro večina naših abiturientov ne zna popolnoma nobenega jezika, in da se močje v velicah službah nahajajo, ki ne vedo ali je napisau stavek popolnoma pravilen ali ne. — Mi hočemo, da se na naših čisto slovenskih gimnazijah tudi nemško uči. Pa tako ne ko zdaj. Do zdaj so imele šole pri nas namen odroditi Slovence, germanizirati. A hvala bogu,

kjer so nenravni namen dosegle, vreden je bil vspeh namena, kajti odročilci novejšega časa so malovredni bastardi. Zakaj to? Zato ker uk v nemščini ni bil nikdar kulturen, kolikor sleparije in fraz se že z nemško kulturo dela. Da, vzemite samo nemška berila v roke, pa boste videli, da je tu nemška literatura v taki mizeriji zastopana, da se bogu vsmili. Klopstock se tare in tare, in učencu se zdi, ka suhe bruške je, Lessing je zastopan s svojimi najsubotnejimi rečmi itd. In učitelji? Predalec bi prišli, ko bi vse te golote razodevali, kar tudi naš namen ni.

Tacega „temeljitega“ uka torej nočemo. Temuč hočemo, naj bode gimnazija čisto slovenska; ker slovenščino ljubimo (non quia magna sed quia nostra!), ker v prihodnost gledamo, ker hočemo Slovanje ostati, ne bastarde postati. Nemščini pa naj se odmeri toliko ur, kolikor je le potrebno in naj se uči drugače, tako, da si bodo sinovje naše domovine iz nemške vednosti in literature zares to prisvojili, kar je ublažilnega, lepega in dobrega, pa bodo ostali z načajni domačinje. Jalove nemške srednje šole na Slovenskem nam niso odgojile niti trdnih značajev, niti ne poznavalcev blagodejnosti, kar jo ima nemška vednost in umetnost. Tacih mož je pri nas iz teh nemških in nemškutarskih šol malo izšlo, in kar jih je, so večidel samouki, kakor so slovenski pisatelji samouki bili. Torej proč z nemškimi šolami, ne pa z nemščino!

Dopisi.

Iz Maribora, 23. nov. [Izv. dop.]* (Različne stvari in mnenja). Kakih štirideset, drugače čisto poštenih mož slovensko-bistriškega okraja je podpisalo slovenskim deželnim poslancem nezaupnico. Mi pravimo k temu: Možje, ki ste ono pismo podpisali, vi ga niste razumeli. Jaz poznam nekoliko teh mož, pa reči moram, da nekteri izmed njih še brati ne znajo, in k večemu svoje ime podpisati vedó. O nemščini nekteri teh mož vedó toliko, kolikor mož zajec, na katerem si črevlje izzovam. Tako pa so jim nemčurski kričaji zopet nekaj na nos privezali in jih na norca postavili. Možje, predno ste deželnim poslancem nezaupanje dali, morali bi bili okoli pozvedati, kaj in za koga so naši poslanci govorili. Oni so se potožili vladi, da Slovenec samo tam velja, kjer je kaj treba dati in plačati; v visoke službe pa in v čast se devajo samo taki, ki Slovence zatajujejo in zaničujejo; potožili so se, da v naši slovenski deželi nima naša domača slovenska beseda nobene veljave ne v kanceliji ne v šoli; potožili so se, da si za slovenske denarje v Gradci teatre in nemške kmetijske šole zidajo, nam pa takih šol nikjer ne napravljajo! To so naši poslanci govorili; in zato, ker so za našo veljavo golo resnico povedali in od vlade tirjali, naj se Slovincem tista pravica stori kakor drugim ljudstvom, s katerimi Slovenci nosijo enake davke pa ne enakih pravic, — zato jim vi dajete nezaupanje!? Pomislite, da sami sebe pred svetom zasramujete, ker svoje rojake in prijatelje preganjate, sovražnike našega ljudstva pa podpirate in se jim v pest dajete. Kedaj bo nehala slovenska kri proti lastni krvi divjati? — Ako pa tu in tam najdemo žalostna znamenja zaslepljenosti, vidimo zopet po drugod, kako se slovenski narod iz svojega spanja zbuja. Iz vseh krajev slišimo vesele novice, da hočemo Slovenci združeni biti. Ako le narod enkrat to hoče, potem bodo potihnil tisti regljači, kateri so zdaj proti temu. Naše geslo mora biti: Vsi za vse, Slovenci za Slovence! Nobena slovenska vas ne sme v izgubo iti! — Okoli katorske Boke še davno ni konec vojske. Do zdaj je že vojska nad pet milijonov stala, pa opravljeno še ni nič. Bolje bi bilo, da bi se z Bokelji še zdaj z dobrim pomirili! Škoda za naše vrle vojake, ki morajo toliko trpeti in po nedolžnem smrt storiti; škoda je, da morajo proti lastnim rojakom, proti Avstrijanom krv prelivati. S silo se z Bokelji ne bode nič opravilo; če bodo tudi premagani, oni se ne bodo z našo državo sprijaznili; le z dobrim si moremo njih srca pridobiti. Želeti je in tudi upati, da bode naš presvitli cesar, ki se prihodnji mesec domu povrne, žalostnemu puntu konec napravil. — Bog daj! —

Iz slov. Bistrice, 23. nov. [Izv. dop.] Kader je dr. Tischler-ju v Marenbergu dolg čas ali pa se mu ne ljubi odgovarjati na neljuba in sitna pisma, ki ga spominjajo starih dolžnosti, prime peró, skuje sestavek, ga daje okrog, da se podpiše, potem pa hajd! z njim v Tagespošto. Tako se je zgodilo, da se govori o Marenberžanih in da gre Tischlerjeva slava križem svet. Ta slava pa našim Bistričanom ne daje miru, zavidni so Tischlerju za venec — iz figovega perja — in zdajci ga posnemajo. — Malo dni mine in že paradira „ingesendet“ iz Slovenske Bistrice in ne bo dolgo, da bodo taki dopisi iz Slov. Bistrice tako navadni in stereotipni kakor Anaterinova voda, „Hoff'scher Malz-Extract ali pa Revalessière du Barry“. Celo gospodu Raku so — ker je že Tischler pričel in oni niso mogli molčati — čestitali zaradi pojasnila v Tagespošti in vidi se kako grozno „staatsmännisch“ so naši patres patriae, ki jemlje „mit grosser befriedigung akt“ o Rakovej strahopetnosti. Pričakovati je, da se jim je Rak tako priljubil, da ga vžemo celo v svoj grb. Similis simili gaudet!

Da se bo pa politična zrelost naših Bistričanov dostojno cenila, naj se le to omeni, da se k zadnji volitvi v Slovenski Gradec, kjer so kandidirali svojega ljubljence Schmitta, iz Slovenske Bistrice nihče peljal ni. Se vé da, kdo bi se tako daleč vozil in denarje trosil, saj se tudi tako ob Tagespošti dobro izhaja.

Slednji čas so Slovensko Bistričani svojim mnogim blamažam priverstili še eno in menda ne bodo mirovali, dokler ne bo hekatomba gotova. V Tagespošti št. 312 je namreč tiskana адреса na demokratično društvo v Gradcu, ki pa margoli nedoslodnosti. Pravi se: „die unterzeichneten wähler bemerken — auf die resolution des geehrten vereines nachstehendes:“

Vprašam kdo daje podpisanim volilec pravico, opombe delati o resoluciji demokratičnega društva? To je prisiljenost, da ne rečem aroganca, da ji ni para. Še bolje pa pride v družem odstavku: „Im allgemeinen wäre es besser gewesen, das schmerzengeschrei — ganz zu ignoriren, doch jeder-

*) Primeri tudi dopis iz Slov. Bistrice.

mann kann man doch nicht so ruhig' blut zumuthen, um all' diesen gallimathias so hingehen zu lassen.“

Demokratično društvo čuješ-li? Zapiši si za oba uha, da bi bilo bolje, ko bi ti molčalo, in drugič, da nemaš mirne krvi, da je pa to resnica, dokaz, ker ti to pišejo Bistričani, in je tiskano v Tagespošti. Bistričani sami pa so jako nelogično ravnali. Demokratičnemu društvu očitati, da bi bilo bolje molčati, potem pa sam blebetati, kako se to strinja? In kje je mirna kri? —

Močno emfatično se dalje pove, da se podpisani ne vjemajo z mislimi slovenskih poslancev, ker med podpisanimi je komaj deset volilnih mož, in nobenega, ki bi bil slovenskemu poslancu dal svoj glas. Čemuse tedaj šopiriti, zlasti ko se vé, da od vseh, kar jih je podpisanih, jih je morebiti komaj pet, ki vedó kaj so podpisali, tacih pa, ki bi vedeli, kaj je „Verfassung“, pa komaj 3—4. Opomniti pa moram, da oseb z imeni: Anton Dirmoch, Franz Soriche, Potschnanscheg, Hlaspach, Durloch, Mehrhag, Sonscham, Krolliuz, Tschraginko, Frangesch, Gempert, Potisch, v celom okraji nihče ne pozna. Kakor se je tedaj Marenberg z dr. Tischlerjem blamiral, ko je Raku nezaup izrekel, kterega nikdar volil ni, tako tudi adresanti, med njimi celo francoz Charles Polz. Pa kaj ena blamaža več ali manj, ko se enkrat človek že navadi.

Cena adrese se tedaj poniža do prazne slame. V 7 skoro naj bolj obljudenih občinah se je nabralo po človeku, pol beriču pol krojaču 63 podpisov, od katerih gori omenjenih dvanajstero nihče ne pozna, ostalih je 10 volilnih možev, drugi kmetje, ki so še v nezavesti in podpišejo denes to jutri ono. — Kdor nam pa pove ali naznani stanovanja gori omenjenih dvanajsteh, dobi za vsacega enega tistih ruskih rubljev, ki so slednji čas v Gradcu kursirali. Tedaj Blamage — auf's Wiedersehen!

Iz Idrije, 23. nov. [Izv. dop.] Naš ljubeznjivi patron „Tagblatt“, ali prav za prav da preveč njegovih rediteljev ne vščipnem, znani „Tagblatt-korrespondent iz Idrije“ kaže v svojem dopisu dné 12. novembra t. l., št. 260, da se ga je sila lotila našemu poslancu za informatorja biti. Preverjeni smo (?), da, ako vsak poslanec, bodi si deželnega zbora kterega hoče, si takega svetovalca kot skrivnega prijatelja pridobi, mora bolna Avstrija hipoma ozdraviti!? Le škoda, da tega poprej nismo vedeli! Gotovo bi bil tudi gospod Lipold dal se podučiti, preden je mandat sprejel in javno delovanje v smislu narodne svobode na nepopoljivi srd naših taglatovcev pričel. Po onem dopisu zapeljani bi morali kmalo misliti, da zvedeni naš poslanec še samolastnih misli nima, da drugih sveta potrebuje itd. Božja oberca! Dopisnik s svojim ostrim daljgledom prerokuje, da akoravno je čitalnica dolgo časa potrebovala za sklep ovacije, je vendar še prezgodaj sprožena, kajti opira se na pismo, v katerem gosp. Lipold opravičuje svoj pristop k večini kranjskega deželnega zbora s tem, da bode v narodnem klubu v liberalnem smislu svoje poslanstvo izvrševal. Iz te oblube sklepa, da se znajo čestitelji g. poslancu bajé kmalo skesati zaradi svoje hvaležnosti. Da, kesati bi se smeli, ako bi bili to dolžnost zanemarili. Zdaj smo še le temeljito preverjeni njegovih poštenih misli, njegovega značaja, ki bi ga smeli marsikteremu poslancu obeh šotorjev v posnemo priporočiti. Ako bi pojem besede „liberal“ tako oskrunjen ne bil, ter ono veljavo še imel, ktera mu gré — že misel na liberalnost je osrečljiva, kaj pa še djanska njena obstaja — gotovo bi bil jako zaslužen pridevek našemu poslancu. S tem hočemo dopisniku in njegovemu prijatelju povedati, da imamo tudi mi g. L. za resnično liberalnega. Sploh pa še vprašanje: Kdo je liberalen? ni popolnoma rešeno. Vidi, sliši in čuti se po celi naši Avstriji, kaj je sedanja liberalnost in kako narode osrečuje. Da bi zgodovina ne imela prostora za spomin te žalostne dobe, bolj častno bi bilo za cesarstvo. Liberalnost torej vsak po svoje tolmači, in malokteri si pusti o njej druga mnenja oktroirati. Najmanj pa Slovenci. Mi sami najbolj vemo, kje nas črevlje žuli; kader bodedo pomoč pri taglatovčih iskali, bo z nami „Matthä am letzten.“ Avstrijski nemški prostomiselniki želijo le svojo svobodo, a nam je ne privoščijo, in kjer smo tako srečni, da se nam prstek pomoli, ondi se zavist grozovita vname, in osebna sovražstva so najlepše čednosti one jako hvalisane „liberalnosti.“ In tako je tudi pri nas. Kar je raz zapopadkov naših zagrizencev, mora hipoma propad, pogubo, nesrečo, in bog ve kaj, učiniti. Pa temu ni tako; pomisli naj „korrespondent Tagblatta“, da ni samo oni vladni prijatelj, kdor ž njo koketuje, ampak tisti, kateri jo zaradi njenih pogreškov opominja. Oprostite! mislimo, da nismo prebudo sodili. Le z nevtalnega stališča, brez strasti, brez zavesti, brez strahu in sovražstva do Slovincem naj se sodi razvitek naroda, ter graja temna, in čisla svitla njegova prizadetja. Dokler se pa korrespondent in njegov organ „Tagblatt“ enostransko pusti voditi od onih nesrečnih lastnosti, ne bo njegov svet nobene veljave imel, in zaradi tega je naš gospod poslanec prav po taktu v čitalnico prišel, kjer se je ginjenega srca za zaupanje zahvalil večini svojih volilcev. Konečno naj si dopisnik „Tagblatta“ še to zapomni, da bolj ko se trudi čestitelje gospoda poslancu odvrniti, si sam sebi več neprijateljev pridobi.

Sučes se rad med nam',

Dobro ti dé;

Godel bi tud' rad sam,

Pa — to ti ne gré!

V Postojni, 21. nov. —v.— [Izv. dop.] Blagi namen današnje besede, ktere program že nam je obečal zanimiv večer, privabil je v čitalnico našo mnogo odličnega občinstva; kajti čisti dohodek je bil namenjen ubožim pogorelcem v Košani, katerim je silni požar vničil vse, v katerem smislu je znani pesnik g. R. v prelepem govoru milo v srce segajoče izrazil žalostni stan nesrečnih bratov naših. Vse točke programa vršile so se v vsacem obziru jako dobro. Gospodičina L. pokazala je v deklamaciji „Skopulja“ pravo deklamatoriško zmožnost, znalo se ji je, da deklamuje s pravim občutkom, da ji gre iz srca, Pevci naši so se denes jako skazali, in kar je manjkalo pri prvi pesmi, to so nadomestili z drugo, morali so jo dvakrat peti, tako je dopala. Kar se tiče šaloigre, „Ravna pot najboljša pot“ smo že vedeli, da

se bo igrala izvrstno, vgladaje gg. G. in S., kakor tudi g. C. na odru, in ko je pristopila še od zadnjic v dobrem spominu nam ostala stara Barba, ni bilo dvojiti, da se bo igra vršila v občno pohvalo in zadovoljnost. Obe gospodičini, tako tudi gospodje so igrali tako dobro, vedli se tako domače in nepri-siljeno, da si res ni mogoče želeli boljših diletantov, kakor jih ima ravno naša čitalnica. Zvezda današnje besede bila je pa gospodičina R. Z nepri-čakovanim samospevom svojim obnesla se je zoper vsako pričakovanje, in posebno z drugim glede izpeljave jako težkim delom samospela znala je na-zočim zbuditi občutke, kakor je le mogoče temeljito izšolani pevkinji. Nje močni, mili in ginljivi glas je našel odmev v srcih poslušalcev, donela ji je od vseh strani živa pohvala, navdušila je vse tako, da ploskanja ni bilo kon-čec, da je vrla Slovenka ponavljala prekrasni samospjev. Kakor še nikdar zadovoljni zapustili smo čitalnico, med tem, ko se je mladi svet še malo zavrtil.

Dasiravno je bila čitalnica prepolna, vendar smo pogrešali naših nemškonov, ki imajo svoje grošičke vedno pripravljene, če je treba delati razpor, le za tako blagi namen, kakor ga je imela današnja beseda, nimajo ti revni bahači nobenega solda, kajti nesrečna strast, ktera jim ne loči stvari od namena, ne dopusti jim dati malega daru siromakom, le zato, ker je je učinila to čitalnica. Pa vsaj se ve, kdor ni naše krvi, je proti nam, nima tudi sočutja za brate naše, in sivi kakor mladi renegati divjajo zoper lastno kri, tedaj jim je še menj mogoče, položiti nekaj soldov na altar za blagi namen v čitalnici. Na zdravje!

Iz Trsta, 24. nov. [Izv. dop.] Snoči 23. t. m. je semkaj dospel Lojdvov parobrod „Afrika“, ki je bil v ponedeljek Kotor zapustil. Pripeljal je seboj mnogo ranjenih častnikov, kakor tudi prostakov različnih polkov. Radoveden sem bil videti nesrečneže, kterim so bajè uporniki nosove in ušesa porezali, a videl nisem nobenega tako oskrujenega, tudi mi ni vedel nihče praviti, da bi bil še kterege tacega nesrečneža videl. Mislim torej, da se ne motim, da je s temi odrezanimi nosovi in ušesi ravno taka kakor z rus-kimi rubeljni, kterih so nam že toliko na vrat natvezli, mi pa še nismo no-benega čutili v žepu!

Med drugimi sem tudi videl vdovo majorja Friča, ki je v boji pal na višavi proti planjavi Han. Vojaki so mi pripovedovali, da so „hauptquar-tier“ 21. t. m. prestavili iz Cerkvice v Kotor in da je upor vse prej kakor potlačen. Imel sem priliko govoriti s častnikom, ki je bil majoru adjutant; sam na levi roki ranjen je spremljal vdovo svojega umrlega zapoveljnika v Olomuc. Pravil mi je, da bodo morale še cele brigade priti poprej v južno Dalmacijo, predno se bo dalo kaj opraviti proti upornikom. Sploh se upor-nikom priznava, da so pogumni in da se bijejo srčno, da je čuda. Med Cerkvico in Dragaljem je bil hud boj, v kterim je dosta dosta vojakov padlo. Vojaki neizmerno tožijo, kako težavno se je v Dalmaciji bojevati. Kdor de-žeze ne pozna, nima nobenega pojma o tukajšnji vojski. Hribi so vsi raz-tergani z globokimi grabni, po kterih pelja zvrta pot — cesta se ne more imenovati. Večidel se po teh potih v zavitkih ne vidi 40 korakov predse in hoditi po njih je težavna naloga. Domačini so seveda teh ovinkov vajeni in se jih v boji najraje poslužujejo v svoje namene.

Politični razgled.

Cesarica potuje k svoji sestri v Neapelj, skozi Rim, kjer bode ravno koncil. Cesar, kteri potovaje iz vzhoda ne bode italijanskega kralja obiskal, kakor je bilo prej skleneno, pride 30. t. m. v Trst.

Iz dalmatinskega bojišča se glasè najnovejša poročila vladnih listov, za avstrijsko vojsko jako slabo, pa dobro za upornike. Avstrijska vojska je tepena. V „N. fr. pr.“ se namreč telegrafira: *Glavno vojno delovanje proti Krivošičji je zdaj ustavljeno, ker je vojske premalo in je preveč mrtvih in ranjenih. Na vrhé Ledence, Cerkvice in Dragalj, ki so zdaj slabo z vojaki zasedeni, bo le z velikimi izgubami in težavno živeža dopeljati. Poglavni kvartir z generalstabom vred je bil 18. t. m. klancu Han od opornikov na-paden. Okoli 40 glav tovrne živine (mul) z vsemi tovari (živežem in drugim blagom) so uporniki vzeli. Glavni kvartir z generalstabom je bežal in ko-maj v Dragalj prišel. Od 20. t. m. pa je spet v Kotoru. — Ravno tako ne-srečno kakor v severu se je bojeval tudi obrist Schünfeld s svojo vojsko v južni Župi, od ktere so pred malo časom lagali, da je podvržena. Pri Braiču, Pobori in Majni so uporniki zmagali. Od ene cele kompanije regimenta Vimpfen se je 19. t. m. vrnilo samo 22 mož. Do spomladi vojska ne more nič začeti in nič opraviti.“ To je jasno in ni treba nič dostaviti, kako se godi v Dalmaciji.*

Iz Črne gore se čujejo reči, ktere bodo upor v dalmatinski Boki novo podobo dale, ako se potrdijo. Črnogorci so pripravljani na boj s Turki. Knez ima 40.000 vojakov. Povod vojske bi bil ta, da hote Črnogorci imeti od Turkov kraja Veliko in Malo Brdo. Razen tega se vera širi, da hoče Turčija z Avstrijo vred z vojsko pooblastiti Črnogoro. Ako se to zgodi, švignil bo krvavorudeči vladem vzhodnega vprašanja na kvišku že prihodno pomlad, če prej ne. General Auersperg je baje že poslal v Cetinje žugajoče pismo.

Občni zbor škofov v Rimu je zdaj eden glavnih predmetov vsega časopisja. „Politik“ opominja česko-moravske škofo, naj se držé v Rimu stranke, ki bo glasovala za cerkveni napredek, naj se potegne „za svobodno cerkev, ktera bode varovala svobodo in narodnost ljudstev“ ne pa za tako cerkev, ktera bi bila uravnana po izgledu absolutne države.

Španjskim duhovnikom je papež, kakor se piše, dovolil na novo ustavo priseči. Važno je to, ker bi bilo v tem dovoljenji priznanje revolucije, kteri do zdaj papež ni bil prijazen. — Zastran kralja so španjski vladni možje še vedno v zadregi.

V Parizu so volitve zvršene. Po veliki razburjenosti je nastal zopet mir. Večina demokratičnih listov je z izidom zadovoljna, posebno s

tem, da je zmagala povsod (razen Rocheforta) zmerneja republikanska stranka, ki hoče brez krvi in barikad cesarizem podreti. Ker je vlada popolnoma premagana, snuje se novo, liberalnejše ministerstvo, kteremu bode Ollivier na čelu. Napoleon je baje izdelovalcu prestolnega govora rekel: „jaz želim, da se določno izreče zagotovilo svobode.“

Irsko vprašanje čedalje resneje postaja. Obešene fenijance česté Irci kot svetnike. Njih časopisje mirno dokazuje, da se morajo Irci vzdigniti, svojo zemljo Angležem zopet iztrgati iz rok. „Razvimo zastavo re-volucije in osvobodimo nesrečno domovino od angleških pijavk“ to je stalen téma v irskih listih, ki v svojih predalih posebno radi razpravljajo francosko revolucijo in druge vstaje, ter tako samo omenjajo, kar naravnost ne svetovajo.

Iz Bavarskega so po najzadnjih telegramih znane volitve iz 36 volilnih okrajev. Do zdaj zmagujejo naprednjaki. Ti imajo do zdaj 57 po-slancev. Konservativni „patrijoti“ 46 in srednja stranka 5 poslancev. V Monakovem so zmagali naprednjaki.

Razne stvari.

* (Občina v Slamnjaku) je izvolila g. dr. Ploj-a za svojega častnega uda. Živela!

* (G. J. Zajec), dozday suplent na ljubljanski gimnaziji je imenovan za učitelja na c. kr. gimnaziji v Vinkovcih. G. Zajec je naravoslovec, kteri ravno med avstrijskim učiteljstvom niso ravno pregosto zastopani. Tako je šel zopet en Slovenec iz dežele, domú pa nam pošiljajo ljudi, ki naši mladini hoté v srce vcepiti sovraštvo do naroda, mesto ljubezni do vednosti in vsega kar je dobro, čisto in blago.

* (Družba sv. Mohora.) Dne 13. novembra 1869 se je vršila XVII. seja družbe sv. Mohora. Kratki zapopadek važnejših pomenkov in sklepov je ta-le: a) Družbin blagajnik je poročal od dohodkih in stroških za tekoče leto; račun se je izročil pregledovalcu v pretres in se priobči z računom prihodnjega leta. b) Vprašanje, koliko in ktere bukve se bodo iz-dale za leto 1870, rešilo se je po živi in vsestranski razpravi za zdaj s tem, da prejmo družniki za prihodnje leto sledeče knjige: 1. „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“ (5. snop.) s podobami; spisuje in nadaljuje g. M. Torkar. — 2. Prelepo povest: „Žalost in veselje“, ktereje je bilo enoglasno prisojeno prvo darilo, spisal Andrejček Jože. — 3. Tomšičevo gospodarsko delo: „Poljedelstvo“, obdarovano z drugim darilom. — 4. „Domače in tuje živali.“ (3. snop. Ptice) s podobami od prof. Erjavca in 5. Koledarček za leto 1871“ z imenikom in z razno kratkočasno-podučno tvarino. Potrdil se je tudi pri tej priložnosti „Besednikov“ predlog, naj se privzame v koledarček kolikor se da obširen životopis pokojnega Janežiča in se mu doda njegova podoba. — „Življenje svetnikov“ se bo tiskalo v 17.000, ostale knjige pa v 16.000 iztisih. — Stroški za toliko in tako obširnih knjig bodo torej sila visoki; bodi tedaj vsem čast. gg. domorodcem skrb in prizadeva, da število udov spet prav veselo naraste. — c) Obrok, do kterege so razpisana darila za l. 1870, konča se s tekočim mesecem; zato ponavlja družbin odbor svojo prošnjo, da se pošljejo vsi rokopisi družbi vsaj do 1. decembra t. l.; na rokopis, ki družbi pozneje dojde, ne bo se mogel ozir vzeti. Prisojena darila se iz-plačajo na Vodnikov dan (2. febr.) 1871.

* (Okrožna sodnija v Mariboru.) Prihodnjo nedeljo se podá deputacija mariborskega srenjskega zastopa na Dunaj prosit, naj bi se v Mariboru napravila posebna okrožna sodnija. Mi to Mariborčanom jako radi privoščimo. Opomniti pa moramo, da se bo med vzroki za potrebo take sodnije navajalo, da v Mariboru izhaja troje političnih listov. Kar se „Slov. Naroda“ tiče, smemo sl. deputaciji in pa dotičnim višim oblastnijam že denes povedati, da tisti trenotek zapustimo Maribor, ko bomo za gotovo zvedeli, da semkaj pride okrožna torej tudi tiskovna sodnija. Mi Mariborčane sicer jako čislamo, a vendar tudi vemo, da so se že preveč udali vladni politiki in da bi bila nevarna poskušnja slov. časnikarja staviti se pred mariborske po-rotnike. Res je žalostno, da je treba časnikarju bežati pred porotniki, a časi v kterih živimo, so jako zmedeni in dandenes je vsaka svoboščina za nas Slovence neizmerno problematična.

* (Kako se ravna z denarjem na Kranjskem). Iz Ribnice se piše „Novicam“: Dobilimo letošnjo jesen tudi skoz našo dolino na Kočevje telegraf. Da ga je bilo treba — priča nam to, da so ga postavili. Smešno pri tem delu je pa to, da so kole zanj celó iz Koroške in Štajarske k nam in — v Kočevje — vozili! Znano je, da se v naši dolini še dosti lesa najde; tukaj bi se bili lepi koli po 60 kr. lahko dobili; vsi krevljasti iz Koroške in Štajarske pripeljani pa vsak po 2 gl. ali pa še več stane. — Tako se v naši Avstriji ravna in gospodari! Saj ima denarjev na kupe in nevsahljive zaklade — iz davkov!

Listnica vredništva:

Slavnim „Novicam“ v Ljubljani: Prosimo odgovora na ta-le vprašanja: Koliko so „Novice“ pred tremi meseci za to honorara dobile, da so kakor prilogo med prostim slov. ljudstvom vladno brošuro razširjale, v kteri se Herbst-Giskrovi zakoni in čini popularno hvalisajo, brošuro, v kteri se dokazuje, da vso to, kar se je do zdaj na taborih razgovarjalo, zahtevalo in sklepalo, ni koristno, pač pa nepotrebno našemu narodu. Ali vedó „Novice“, da take priklade po navadi le časniki — ki imajo na čelu c. k. orla, razpro-stirajo? Ali vedó „Novice“, da se je ta brošura v visokih vladnih krogih nove ère nemški napisala in da jo je potem ljubljanski vladni uradnik gosp. Arcon prestavil? — Ali „No-vice“ vedó, da je to razširjanje Giskra-Herbstovih brošur veliko rodoljubov neizmerno in-digniralo? Drage „Novice“, povejte, koliko ste debelega, ne „zeilenhonorara“ za ta pa-triotični čin in za to postrežbo od vlade dobile? — Kader nam na to odgovorite, odgovar-jali Vam bomo na Vaše švedraste verzé in na kar bote hotele — vse brez „zeilenho-norara.“

G . . . v . . . Postojni: Štritarjevih pesem nima vredništvo „Slov. Nar.“ v za-logi. Nam se je bil poslal samo en iztis. Izvolite se torej obrniti naravnost na g. Štri-tarja na Dunaj. Adreso smo že enkrat prinesli, če nimate tiste številke pri rokah, najdeto jo tudi v zadnjih „Novicah.“ Se Vam priporočamo tudi v prihodnje.